

בס"ד יום ג' פרשת האזינו ט' תשרי תש"פ

נושא הגליון

מניעת חרקים בסכך

בדיקת סכך מתולעים

בשנים האחרונות החל להיות נפוץ מאוד השימוש בסכך יבש, קיינעס, קני סוף, במבוק וכדו'. בשנים האחרונות גדלה המודעות לבעיית החרקים בסכך כאשר התופעה נהייתה שכיחה יותר מבבעבר, משום אי ריסוס הסכך אצל המשווקים וכן התרבות מיני החרקים בסוגי המחצלות, מה שאינו מצוי בסיכון של קרשים דקים (פלפון).

1. חשש תולעים

בסכך העשוי מקני סוף או מחצלות קיינעס דקים וכדומה, כיון שהם בעצם צמחים גידולי קרקע, הם עלולים להיות נגועים בחרקים רבים, שעלולים ליפול מהם אל המאכלים הנמצאים על השולחן בתוך הסוכה.

במציאות הזו קיימים שני נידונים בהלכה: נידון אחד מצד שהיושב בסוכה עלול לאכול חלילה שצצים, וזאת מבלי לדעת שנכשל בכך. נידון נוסף, הוא מצד נפילת תולעים וזבובונים וכדו' מסכך שנגוע בהם, ויש חשש סביר שמשום כך יצא מסוכתו באמצע החג, כמו שחוששים לכך בגזרים עלים הנושרים.

כובע רחב: כתב **הפרי מגדים** (א"ח משבצות זהב סימן שטו אות יא) כי יש הנוהגים בסוכות לחבוש ברייט"ל - כובע עם שוליים רחבות מאד, כדי שאם יפלו תולעים מהסכך הם לא יכנסו לתוך

מתוך מדרג הכשרות בד"ץ העדה החרדית ירושלים פסח תשע"ט כרך א' עמוד 140

סכך

השקעה אדירה מושקעת כל שנה מחדש בביקור על עצינת הסכך, המפקחים מוטללים לחרקים ושוהים אי-שם בקצה העולם כדי לפקח על היצור נטורי והבטוח שהסכך כשר לכל השיטות והדעות וטובן לפאר את סוכות בני ישראל.

הפיקוח נועד לוראד שהסכך לא נעשה לשימשה, והשוואתו שמחברים בהם את קני הסכך טבעיים לחלוטין ובאים ממוצא הכשר לסיכוך. על-פי הוראת רבותנו שליט"א שאסרו את שירות החושים ואף את מווייתם, ניתן הפיקוח גם כדי לוודא שהחברים אכן לא נשדדו או נגזל.

רשימת משווקי הסכך הנמצאים תחת פיקוח של הבר"ץ תפורסם בע"ח ספון לחת הסוכות.

לידיעת הציבור:

נאחר וחרקים מצויים בקני הסכך ועלולים לנחות במהלך החג או תוך החבשולים. מוטל על נדע היטב את הסכך לפני שינושו. לריסס אותו בחריסם נגד נטלים וכו'. או לחלופין לנקות אותו במברשת מנוחל כ-10% (כולו) אקונומיק. ולתרוח לחריש בשמש. לאחר חריש יש לערוך שוב ולנקות היטב לפני פריסתו על הסוכה. יחד עם זאת מוטל ליישם את הסכך כובע רחב לאחר החג ואחר-כך לאכסן אותו בגליון סגור חרישיו ולתרוחו במקום יבש ונקי. למרות האיסוס הנאות מוטל לבצע שוב את תהליך חקיקי האיסור לעיל לקראת החג הבא.

משיב כהלכה

במדור זה מופיע סאלה שבועית בנושא הגיליון הבא. התשובות הנכונות ישולבו במידת האפשר בגליון הקרוב, כל מי ששולח תשובה מובחרת על השאלה נכנס להגרלה! (ההגרלה על דעת רבני המכון)

הפרס השבוע: סט (ג' כרכים) חפץ חיים שמירת הלשון אהבת חסד עם ביאור 'ארחות חיים'

שאלה: האם מותר בשבת להוציא מול השמש, אריזת 'ציטוס' כאשר בכך מתגלה על האריזה תמונה נסתרת?

על ידי החשיפה לשמש, מתגלה תמונה נסתרת, ונשארת גליה לעין כמה דקות אחרי שמכסה מוהשמש האם דינו ככתובה, ולפחות 'כתב שאינו מתקיים'.

מקורות: שיעור הג"ר שמואל יוסף שטיצברג שליט"א מחבר ספר שערי הברכה מתאריך ד' אב תשע"ט ניתן להאזין בקו הכשרות' שעל ידי מכון 'נתיבים לכשרות', מספר טלפון 074-796-2157, וכן ניתן להשיג את השיעור המודפס, במערכת גליון 'עומק הפשוט' מפעל 'הילכתא' לפי פרטי יצירת קשר בשולי הגליון.

תשובות ניתן להעביר עד יום ראשון הקרוב בערב (תשובה שתגיע אחרי יום ראשון תכנס להגרלה הבאה), בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד) באחד מהאפשרויות הבאות:

- בקו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 - שולוח 4
- בעמדות 'נדריים פלוס' ו'קהילות', קופת 'הילכתא' גליון 'עומק הפשוט'
- בחדר 'קול הלשון', ישיבת מיר ירושלים, 'תיבת הילכתא'
- במקס מספר 1532-6507823
- במייל 5047867@gmail.com

שמות 3 הזוכים בהגרלת גליון 235 על ספר 'כל נדרי' האברך המופלג הרב אריה קולדצקי שליט"א
האברך המופלג הרב שלמה קירשנבוב שליט"א
האברך המופלג הרב יאיר לוקסנברג שליט"א

המדור השבוע נתרם על ידי הרה"ח רבי יעקב קליין שליט"א ברכתו שבזכות התורה יצליח בכל מעשה ידיו

זכות הופעת הגליון הוקדש לעילוי נשמת הגה"ח רבי יחיאל גרשון ב"ר אהרן וינטרויב זצ"ל נלב"ע כ"ה שבט ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח על ידי בני המשפחה שליט"א

לתרומות והנצחות
חייגו עכשיו
02-5377085
שולוח 8

תשרי תש"פ

בית שמע

בס"ד

הילכתא

לדעת לחיות מהלכה

תשרי תש"פ

ירושלים

בשורה משמחת לתושבי ירושלים

בימי חול המועד יתקיימו א"ה שיעורי הלכה מרתקים

בנושא 'מצות שילוח הק''

בליוי מצגת מיוחדת והמחשזות מהשטח
מפי המומחה בתחום זה

הרב הגאון רבי משה יחיאל ראטה שליט"א
ועד המשרות בד"ץ העדה החרדית ירושלים

ביום שלישי א' דחול המועד סוכות
ט"ז תשרי תש"פ

בשעה 1:00 בבצהריים בדיוק (סיום השיעור בשעה 2:00)
בבית המנסת קהל עדת ירושלים ישיבת המתמידים
רחוב אבא שאול 3 שכונת קנה בושם בית שמש

בנושא 'מצות שילוח הק'

בליוי מצגת מיוחדת והמחשזות מהשטח
מפי המומחה בתחום זה

הרב הגאון רבי שמעון פריימן שליט"א
ועד המשרות בד"ץ העדה החרדית ירושלים

ביום רביעי ב' דחול המועד סוכות
י"ז תשרי תש"פ

בשעה 1:00 בבצהריים בדיוק (סיום השיעור בשעה 2:00)
בבית המנסת קהל עדת ירושלים ישיבת המתמידים
רחוב אבא שאול 3 שכונת קנה בושם בית שמש

שוחריי התורה נצלו את ההזדמנות המיוחדת ללמוד ולבחון דיעים אלו שנוגעים לכל אחד ואחד
בברכת התורה: 'מפעל הילכתא'

תשרי תש"פ

בית שמע

בס"ד

הילכתא

לדעת לחיות מהלכה

תשרי תש"פ

ירושלים

בשורה משמחת לתושבי ירושלים

בימי חול המועד יתקיימו א"ה שיעורי הלכה מרתקים

בנושא 'מצות שילוח הק'

בליוי מצגת מיוחדת והמחשזות מהשטח
מפי המומחה בתחום זה

הרב הגאון רבי שמעון פריימן שליט"א
ועד המשרות בד"ץ העדה החרדית ירושלים

ביום שלישי א' דחול המועד סוכות
ט"ז תשרי תש"פ בבית המנסת 'זכות אבות'

רחוב פרץ ברשטיין 3 שכונת רמת שרת ירושלים

תפילת מנחה בשעה 5:50 ומיד אח"כ השיעור
תפילת ערבית בשעה 7:00

בנושא 'מצות שילוח הק'

בליוי מצגת מיוחדת והמחשזות מהשטח
מפי המומחה בתחום זה

הרב הגאון רבי משה יחיאל ראטה שליט"א
ועד המשרות בד"ץ העדה החרדית ירושלים

ביום רביעי ב' דחול המועד סוכות
י"ז תשרי תש"פ בבית המנסת 'זכות אבות'

רחוב פרץ ברשטיין 3 שכונת רמת שרת ירושלים

תפילת מנחה בשעה 5:50 ומיד אח"כ השיעור
תפילת ערבית בשעה 7:00

שוחריי התורה נצלו את ההזדמנות המיוחדת ללמוד ולבחון דיעים אלו שנוגעים לכל אחד ואחד
בברכת התורה: 'מפעל הילכתא'

הקערה, ודן במנהג זה מצד איסור אוהל טפח. כמבואר בט"ז (אות ח).

ובספר **ביכורי יעקב** (לבעל הערוך לנר, תוספת ביכורים סימן תרכז) כתב ומ"מ מטעם אחר אני נזהר ומזהיר שלא לתלות פרחים בסכך, ובפרט לא לתלות על השולחן, כיון שנופלים מהם תולעים ויתושים קטנים לתוך האוכל, וממש אי אפשר לראות אותם, כיון שהם נמצאים בתוך הפרחים, ומי שעושה כך, הופך את מצות סוכה למצוה בעבירה' כי בולע את השרצים עם האוכל, ולכן יש לזהר שלא לתלות ציצית ופרחים בסכך במקום שיושב שם אפילו כשהפרחים לא רחוקים ד' טפחים מהסכך.

הג"ר עזרא עטיה זצ"ל (שו"ת ישכיל עבדי חלק ו סימן כ) כותב שאמנם דעת **השו"ע** (סימן תרכט סעיף יח) לאסור לסכך ב'פלפונים' [קורות דקות של עץ], בכל זאת עדיף לנהוג לסכך בהם ולא בשאר ענפי עצים, מכיון שהם בטוחים מהתולעים שאין בהם חשש שיפלו תולעים על האוכל, בשונה משאר ערבות שלא בכולם ודאי שאין תולעים, וכיון שיש בכך חשש מכשול של כמה לאוין, הרי זה בבחינת הרע במיעוטו, שאמנם לא כל כך פשוט להתיר לסכך בנסרים, עכ"פ אין בהם חשש איסור דאורייתא רק מטעם גזירת תקרה, אבל שאר ערבות שיש בהם חשש תולעים הוא חשש איסור דאורייתא של אכילת תולעים, ואין לך שעת הדחק יותר מזה, ויש להתיר אפילו בלכתחילה.

2. סוכה כשירה או פסולה

בשו"ת התעוררות תשובה (חלק ג סימן תיז) הסתפק לגבי המסכך בסכך שנופלים ממנו תולעים, שלא יכול להזהר שהם לא יפלו לתוך האוכל, האם יוצא ידי חובתו, מכיון שסוכה כזו אינה ראויה לאכול בה, ו**מבואר ברמ"א** (סימן תרמ סעיף ד) שסוכה שאינה ראויה לאכילה ושתיה או שיהא, אינו יוצא בה כלל אפילו בדברים שהיא ראויה להם. שאינו מצטער בהם.

ומובא בשם **הג"ר קרליץ שליט"א** (בנתיבות הלכה גליון כה) שסוכה שנופל מן הסכך תולעים וכדומה אין זה נחשב כסוכה פסולה לאכילה כיון שיכול לסכות את האוכל. עוד כתב התעוררות תשובה להספק כאשר בסוכה מצוי שנופל זבובים למאכלים, אם מותר לאכול בבית. וכתב שזה נראה דפטור לאכול בסוכה, והוא לפי מה דמובא ב**בשו"ע** (סי' תרל"ט ס"ה ובמג"א שם סקט"ו) דאם הוא זמן קור פטור מלאכול בסוכה, וכל שכן שיש אוכל משום שיפלו בו שרצים של איסור שפטור מלאכול בסוכה.

3. פריסת ניילון תחת הסכך

מבואר **במשנה** (סוכה דף י.) פירס עליה סדין מפני החמה, או תחתיה מפני הנשר, או שפירס על גבי הקינוף פסולה. ומבאר **הגמ'** לא שנו אלא מפני הנשר, אבל לנאותה כשרה. מפרש **רש"י** הטעם שפטור מפני הנשר משום דשויה סכך להגין, הלכך מפסיל משום מקבל טומאה. אבל לנאותה אין שם סכך עליה, וכשירה. וכן נפסק להלכה **במשנה ברורה** (סימן תרכט ס"ק נב ג). לפי זה יתכן שאם פורס מפני החרקים שלא יפלו למאכל, כיון שאין כוונתו להגן עליו אלא לשמירה מפני שלא יפלו עליו חרקים לא נחשב

דף מידע - כיצד למנוע נגיעות בסכך

על פי ספרי הרב משה ויא שליט"א "בדיקת המזון כהלכה"

מעודכן תשרי תש"פ

סכך נגוע לעיתים קרובות בחרקים העלולים ליפול ממנו לתוך המאכלים וכבר הזהיר ע"כ בעל ה"ערוך לנר" (תוספת ביכורים סימן תרצ"ז) שלא לתלות פרחים בסכך "שנפולים מהם תולעים ויתושים קטנים וממש אי אפשר להיזהר מזה ועל ידי זה עושה מצות סוכה למצוה הבאה בעבירה, שבו לעשרים עם המאכלים."

בדיקת הסכך

בשעת קניית הסכך או לפני הנחת הסכך על הסוכה, מחזיקים את הסכך **במאונך**. (תמונה 1) מעל משטח לבן (כגון: גיליון גדול של נייר לבן או מפה לבנה), וחותכים בו בחזקה ומתבוננים אם נפלו על המשטח חרקים או נסורת מרובה, המעידה על נגיעות בחרקי ליקטוס.

אם לא נמצאה נגיעות ודאית אין צורך בפעולה נוספת.
אם נמצאה נגיעות של חרקים מנקים את הסכך כדלהלן:

הנגיעות ואופן הניקוי

סכך ירוק

תיאור הנגיעות: בסכך ירוק (כגון: ענפי דקל) עלולים להימצא חרקים קטנים המצויים בעלים ירוקים, כגון: כנימות עלה, תריפסים וכו'.

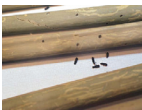
אופן הניקוי: פורסים את הסכך על הרצפה, מברשים אותו במטאטא משני צדיו בתמיסת סבון / אקונומיקה ושוטפים היטב ברום מים קרים. (תמונה 2)

תמונה 1

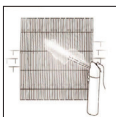
תמונה 2

תמונה 3

תמונה 4

תמונה 5

סכך יבש

תיאור הנגיעות: בסכך יבש (כגון: קיינעס, קני סוף, במבוק וכדו') עלולים להתפתח חרקי ליקטוס וכיני ספרים (פסוקאים).
ליקטוס הינו חרק שצבעו חום כהה וגודלו כשלושה מילימטרים. זחלי הליקטוס מכרסמים מחילות דקיקות בתוך הקיינעס. בסכך נגוע אפשר להבחין במחילות מפותלות, בגלמים כהים ובנסורת רבה תחת הקליפה הדקה של הקיינעס, ובנקבים עגולים בצד החיצוני של הקיינעס. (תמונה 3)
פסוקאים (כיני ספרים) הם חרקים קטנים שאורכם כמילימטר וצבעם אפור-קרי. (תמונה 4)
הנגיעות היא בעיקר בסכך המאוחסן משנה לשנה, אבל גם סכך חדש עלול להיות נגוע.

אופן הניקוי:

א. פסוקאים (כיני ספרים)

- א. אם מצויים רק כיני ספרים אחדים, מספיק לנער היטב את הסכך.
אם מצויים כיני ספרים רבים, אפשר לבצע **אחץ** מהטיפולים הבאים:
א. שופכים מים חמים מאוד לאורך כל הסכך משני הצדדים, ומנערים את הסכך (באמצעות קומקום חשמלי או טוש חם).
ב. מורסים את הסכך היטב עם תריסר קוטל חרקים*. סוגרים את הסכך בשרוול ניילון אטום וכעבור לפחות 8 שעות, פותחים את האריזה ומנערים חזק את הסכך או עוברים על כל שטחו משני הצדדים עם שואב אבק.
ג. עוברים על הסכך עם "קיסורן" מקצועי, לכל אורכו משני צדיו (או מיישב שחר עם מאד).

בנוסף רצוי לעבור עם שואב אבק בעל עוצמה משני צדי הסכך.

ב. חרקי ליקטוס

הטיפול היעיל היחיד לחרקי ליקטוס הוא איזו על ידי מדביר מקצועי (טל: 053-3131341)
בתור "עזרה ראשונה", לצורך החג: שוטפים את הסכך במים חמים מאוד משני צדיו, או עוברים עליו עם קיסורן משני צדיו.

המלצות לאיחסון הסכך (אחרי סוכות)

1. סכך שנמצא בו נגיעות של **חרקי ליקטוס** טעון טיפול ע"י מדביר מקצועי (053-3131341) לפני איחסונו.
2. סכך שנמצא בו רק **כיני ספרים** או סכך נקי מנגיעות, טעון טיפול כדי למנוע נגיעות מחודשות:
 - מורסים את הסכך בחומר הדברה ארוך טווח* ומניחים אותו לייבוש מוחלט.
 - אורזים אותו באריזה אטומה, כגון: שרול ניילון עבה "מגן סכך" או יריעת ניילון עבה. או שוטפים את הסכך מספר פעמים בניילון נצמד רחב (נמכר בחנויות לחומרי בניין).
 - רצוי לפזר כדורי "נפטלין" אמיתי (משמיר עש) על הסכך לפני אריזתו.
 - סוגרים היטב בסרטי הדבקה רחבים (האריזות הנמכרות עם הסכך אינן אטומות).
 - מאכסנים את הסכך במקום יבש.
3. שיטה חלופית, להבריש את הסכך במטאטא משני צדיו עם תמיסת מים ואקונומיקה, ליבש **לחלוטין** ולארוז אותו בניילון אטום.

* **ליעוץ על טיפול יעיל, ניתן לפנות לטל: 054-8424082 (בין השעות 14:15-15:15, 19:00-20:00, 22:30-23:30)**

לפני שימוש חוזר יש לבדוק כמבואר לעיל. **הערה:** לעת עתה לא קיים סכך עם הכשר מגון מוסמך למניעת נגיעות בחרקים.

הדרכה מפורטת בלייזי תמונות הממחישות את הנגיעות ניתן לראות בספר "בדיקת המזון כהלכה" - כרך ג' וכן בספר באנגלית "Bedikas Hamazon"

מנחה לשאלות בטל: 02-5325568 בבוקר ובערב בין השעות 11-12 וביום שישי מהשעה 2:00 עד חצי שעה לפני כניסת השבת.

ניתן להאזין לשערי הרב ויא ביטול השלשון טל: 03-6171039 או בצפיה באתר קול השלשון www.kolhalashon.com

הוראות למניעת נגיעות בסכך ניתן לשמוע בקו העדכונים 073-2951387

מותר לשכפל ולהפיץ דף זה ליומי הרבים מבלי לשלון.

עדכוני הלכה

בדיקת כשרות הסוכה

מטעם בית הוראה "שערי הוראה" בראשות הגאון הגדול **רבי שמואל אליעזר שטרן שליט"א** התפרסם, כי בהתקרב ימי חג הסוכות הבעל"ט תהיה אפשרות לתאם ביקור של רב מורה הוראה מטעמם לבדיקת כשרות הסוכה למהדרין. מצות סוכה הינה מצוה דאורייתא לז' ימים, ופרטים והלכות רבות יש בה כגון: קורות בטון בשטח הסוכה / ענפים, חבלי כביסה, מזגנים מעל הסוכה / מרזב, בליטות מהגג / פרגולות / סוגי המחיצות - דופן עקומה / חוזק המחיצות / עמוד מרובה / צורת הפתח / באיזה מקומות ניתן לשבת, ועוד.

בהרבה מקרים לא ניתן לתאר טלפונית, או ע"י ציורים ותמונות, בעקבות דרישת רבים, ראו הרבנים לנכון לרדת לשטח ולעמוד על בוריו של כל הפרטים שיוכלו לקיים את המצווה בשלמות למהדרין, ניתן גם לקבל הכוונה לתכנון בניית סוכה כהלכתה, או בעת שיפוץ ובניה, ובמידת הצורך למצוא פתרונות הלכתיים מתאימים.

לתיאום ביקור, ניתן לחייג למזכירות בית ההוראה 'שערי הוראה' 03-6-16-16-16 שלושה 9.

סכך פסול, אלא בטל לסכך. ואכן הגר"מ גרוס שליט"א כותב שאל זאת את הגר"ש אלישיב זצ"ל (גליון תל תלפיות גליון ס סימן ד, וכן מובא בנתיבות ההלכה גליון כו) והשיב לו שמותר לפרוס גליון תחת הסכך כאשר יש חשש שיפלו חרקים מהסכך, כדין כל לנאותו שבטל לסכך, והדין כך גם כשאין כוונתו לנאותו אלא כוונת אחרת.

וכעין זה מצינו **בהליכות שלמה** (פרק ח סעיף יח דבר הלכה כה) שהסתפק האם מותר לפרוס סדין בזמן ההאפלה שלא יראו את האור מחוץ לסוכה. וביאר שם שרק אם פירס סדין לנאותה כשרה אבל אם פירסו להגן על עצמו מפני הנשר או מפני החמה פסולה, ומעתה יש להסתפק בנדון דידן שמכסה כדי להאפיל על האור שבסוכה (כמו ההאפלה שהיתה בזמן המלחמה בשנת תשל"ד) אי חשיב כנשר או כנוי כיון שעכ"פ אינו כדי להגן אלא למטרה אחרת.

מאידך **בתשובות והנהגות** (חלק ה סימן ריב) חולק על דבריו וכותב שבזמן הזה יש לחשוש, כדין שלא נהגו לסכך תחת הסכך ליופי בסדינים, הרי ניכר ומוכח שלא נעשה לנאותו רק למטרה אחרת, ולכן לא בטל להסוכה וחוצץ. ומוסיף **שבמקור חיים** (סי' תרנ"ט) כתב דאם פירס סדין כדי לנאותה וגם כדי להגן עליו מפני החמה או מפני הגשמים פסולה, ומפורש דאף הדוא סדין נאה מכל מקום אינו בטל לסוכה אם כוונתו גם להגן, וכל שכן בזה שעיקר כוונתו רק להגן אינו בטל לסוכה.

סיכום הגליון:

דינים העולים

1. כתבו האחרונים שיש לזהר מפני חשש תולעים שנופלים מן הסכך.
2. יש שהסתפקו האם בסוכה שנופלים חרקים מן הסכך האם הסוכה נפסלת. ודעת הגר"נ קרליץ שאין זה נחשב כסוכה פסולה לאכילה כיון שיכול לכסות את האוכל. עוד כתבו שאם לא יכול לאכול מחמת החרקים יכול לאכול בבית.
3. יש שהתירו לפרוס גליון תחת הסכך כאשר יש חשש שיפלו חרקים מהסכך, ויש שכתבו שבזמן הזה יש לחשוש, כדין שלא נהגו לסכך תחת הסכך ליופי בסדינים, הלוא ניכר ומוכח שלא נעשה לנאותו רק למטרה אחרת.

נושא הגליון הבא:

גילוי תמונה נסתרת בשבת'

הגליון נועד לעורר את לב הלומד, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

אפשרות להנצחה לע"נ, לרפ"ש, וכדומה.

ניתן לשלוח רעיונות ותיקונים, הוספות והערות, להגדיל תורה ולהאדירה.

אפשר לתרום עבור הוצאת הגליונות בעמדות הממוחשבות של 'נדרים פלוס

'קהילות' ברחבי הארץ, תחת המדור 'קופות נוספות' לפי החיפוש: 'עומק הפשט'.

הילכתא
לדעת לחיות כהלכה

גליון שבועי
שיעורים וימי עיון
מוקד למענה הלכתי
ביורוי הלכה אקטואליים
קו הילכתא
חבורות הדרכה

מוקד הילכתא 02-535-0-535

מענה אנושי

קו הילכתא

02-5377-085

לקבלת הסליון האייל
5047867@gmail.com

פקס: 02-6507823

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...